

T.C. SAYIŞTAY BAŐKANLIĐI

BATMAN İL ÖZEL İDARESİ
2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylöl 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	5
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	10
8.	EKLER.....	13

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2017 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	1
Tablo 2: 2017 Yılı Ödenekler Tablosu	1
Tablo 3: 2017 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	2

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Batman İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2017 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Batman İl Özel İdaresinin 2017 yılı bütçesiyle 90.000.000,00 TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 147.552.669,51,00 TL 2016 yılından devreden ödenek, Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 106.501.299,19 TL ödenek, ek bütçe ile verilen 25.000.000,00 TL ek ödenek ve yıl içinde iptal edilen 14.879.692,83 TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 354.174.275,87 TL'ye ulaşmıştır.

Batman İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2017 yılı Gelir ve Gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2017 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Gelirin türü	Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)
Vergi gelirleri	12.200,00	193.360,09
Teşebbüs ve mülkiyet	901.900,00	626.788,00
Alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler	2.400,00	106.501.299,19
Diğer gelirler	89.082.800,00	87.116.914,69
Sermaye gelirleri	700,00	---
Toplam öz gelir	---	87.565.805,09
Toplam	90.000.000,00	194.438.361,97

Tablo 2: 2017 Yılı Ödenekler Tablosu

Bütçe ile verilen (TL)	Önceki yıldan devreden(TL)	Merkezi idareden aktarılanlar (TL)	Ek ödenek (TL)	Yıl içinde iptal edilen (TL)	Net bütçe ödeneği toplamı (TL)	Bütçe gideri toplamı (TL)	Sonraki yıla devreden (TL)
90.000.000,00	147.552.669,51	106.501.299,19	25.000.000	14.879.692,83	354.174.275,87	223.142.054,98	131.032.220,89

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi

Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmüncü aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

Tablo 3: 2017 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Gider Türü	Bütçe Tahmini (TL)	Gerçekleşen Gider (TL)
Personel Giderleri	15.405.200,00	40.305.942,85
Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	2.321.800,00	6.904.278,13
Mal ve Hizmet Alım Gideri	30.102.300,00	54.739.540,28
Faiz Giderleri	---	---
Cari Transferler	8.618.100,00	8.468.185,85
Sermaye Giderleri	27.211.400,00	112.349.107,87
Sermaye Transferi	140.100,00	375.000,00
Yedek Ödenekler	6.201.100,00	---
TOPLAM	90.000.000,00	223.142.054,98

Kurumun 2017 yılı Faaliyet Gideri 104.884.612,90 TL, Faaliyet Geliri 194.438.361,97 TL olup, Gelir Fazlası 89.553.749,07 TL olarak gerçekleşmiştir.

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Batman İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun'la belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak

şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur” denilmektedir.

Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Batman İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğünce gerçekleştirilmektedir.

2017 yılı denetimi kapsamında Batman İl Özel İdaresi tarafından Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,

- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ve idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Kurum Tarafından Su, Elektrik, Doğalgaz vb. Abonelikler İçin Ödenen Depozito ve Teminatların Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında Takip Edilmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 168'inci maddesinde “*Verilen depozito ve teminatlar hesabı, kamu idarelerince, bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılır*” hükmünü taşımaktadır. Bu hükümden hareketle Kurumun su, elektrik gibi abonelikleri için ödediği depozito ve teminatların 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi gerekirdi. Yapılan incelemede 226 kodlu hesabın kurum mizanında yer almadığı görülmüştür. Batman İl Özel İdaresince su, elektrik gibi abonelikleri için yapılan ödemeler doğrudan gider kaydedilip depozito ve teminatlar kayıt altına alınmadığından muhasebe kayıtlarında ve mali tablolarda yer almamaktadır. Dolayısıyla kurumun mali tabloları bu açıdan doğru bilgi sunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Madde gereği yapılacaktır" denilmektedir.

Sonuç olarak kurumun su, elektrik gibi abonelikleri için ödediği depozito ve teminatların 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi gerekliliği hususunda ilgili İdare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2017 yılı için mali tablolaradaki hata devam etmektedir.

BULGU 2: Birikmiş Amortisman Hesabının Bilançoda ve Mizanda Yer Almaması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinin 2'nci fıkrasının (ç) bendinin 1'inci alt bendinde "*Bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için aşağıdaki hükümlere göre amortisman ayrılır*" denilmektedir. Aynı bendin 2'nci alt bendinde ise "*Amortisman tabii varlıklar; birden fazla muhasebe döneminde kullanılması beklenen, sınırlı bir hizmet süresi olan, kurum tarafından mal ile hizmet üretim ve tedarikinde kullanılan ve/veya kurum içi genel yönetim amaçları için elde tutulan varlıklardır*" hükmü yer almıştır.

Yönetmelik'in 202'nci maddesinde 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği "*Bu hesap, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılır*" şeklinde açıklanmıştır. Hesabın ne şekilde kullanılacağı ise, Yönetmelik'in 203'üncü maddesinde "*Maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarları yılsonunda bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedilir*" denilmek suretiyle gösterilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümlerden de anlaşılacağı üzere maddi duran varlıklar için amortisman ayrılması ve bu işlemlerin de 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Batman İl Özel İdaresinin bilançosunda maddi duran varlık görünmesine karşın 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılmaması Yönetmelik hükümlerine uygun olmadığı gibi mali tabloların doğruluğunu da etkilemektedir.

Kamu idaresi cevabında; " Madde gereği yapılacaktır" denilmektedir.

Sonuç olarak maddi duran varlıklar için amortisman ayrılması ve bu işlemlerin de 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında izlenmesi gerektiği hususunda ilgili idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2017 yılı için 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabındaki hata devam etmektedir.

BULGU 3: Geçici Kabulü Yapılan Okul İnşaatlarının Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından Çıkarılarak Binalar Hesabına Aktarılmaması

Yapılan incelemede; 2016 yılı bilançosunda 40.743.739,88 TL olarak gösterilen 252 Binalar Hesabının 2017 yılı sonuna kadar aynı kaldığı, herhangi bir artış olmadığı, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında ise yıl boyunca alacak kaydı yapılmadığı, bir başka deyişle bu hesaptan düşülen bir değer olmadığı görülmüştür. Buna karşın 2017 yılı içerisinde 25.981.700,00 TL tutarındaki işin geçici kabulü yapılmıştır. Bu miktarın 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından düşülmesi, 252 Binalar Hesabına eklenmesi gerekirdi.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabını düzenleyen 204 ve 205'inci maddeleri yapılmakta olan yatırımların nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Yönetmelik'in 204'üncü maddesinde; *"Bu hesap, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; . . . ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılır"* denilmektedir. "Hesabın işleyişi" başlıklı 205'inci maddenin 1'inci fıkrasının (b) bendinin "1" numaralı alt bendinde ise *"Tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarlar bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir"* hükmü yer almıştır. Bu hükümlerden anlaşılacağı üzere yapımı süren maddi duran varlıklar 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenecek, tamamlanıp geçici kabulü yapıldığı zaman bu hesaptan çıkarılacaktır. Nitekim; Yönetmelik'in 187'nci maddesinin 2'nci fıkrasının (b) bendinin "1" numaralı alt bendinde *"Yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen maddi duran varlıklar, geçici kabul işlemi tamamlandıktan sonra ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılır"* hükmü yer almaktadır. Aynı Yönetmelik'in 252 Binalar Hesabını düzenleyen 193'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendinin 2'nci alt bendinde ise *"Bütçeye gider kaydıyla gerçekleştirilip yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen bina yapımına ilişkin tutarlar binanın tamamlanıp geçici kabulün yapılması ile birlikte, bu hesaba borç, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alacak kaydedilir"* denilmektedir. Bu hükümler karşısında 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen yatırımlardan geçici kabulü yapılanların bu hesaptan düşülerek ilgili maddi duran varlıklar hesabına aktarılması gerekirdi.

Batman İl Özel İdaresinde 2017 yılı içerisinde okul inşaatlarıyla ilgili olarak 25.981.700,00 TL geçici kabul işlemi yapılmış olmasına karşın 252 Binalar Hesabı ile 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına bu miktarda kayıt yapılmaması yukarıya alınan Yönetmelik hükümlerine uygun olmadığı gibi söz konusu hesapların doğru bilgi sunmadığını

göstermektedir.

Kamu idaresi cevabında; " *Yapımı tamamlanan ve kabulü yapılan okul inşaatlarının tamamı yatırımlar hesabından çıkarılarak binalar hesabına aktarılacaktır*" denilmektedir.

Sonuç olarak geçici kabulü yapılan okul inşaatlarının Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından Çıkarılarak Binalar Hesabına aktarılması hususunda ilgili İdare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2017 yılı için 252 Binalar Hesabı ile 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabındaki hata devam etmektedir.

BULGU 4: İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan ve Kiraya Verilen Bir Kısım Gayrimenkullerin Tahsil Edilemeyen Kira Alacaklarının Gelirlerden Alacaklar Hesabında İzlenmemesi, Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının İse Hiç Kullanılmaması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının niteliğini açıklayan 89'uncu maddesinde; "*Bu hesap, mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılır.*" denilmektedir. Yönetmelik'in "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 90'ıncı maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendinin 1'inci alt bendinde ise takibe alma işlemleri "*İlgili servislerce muhasebe servisine bildirilen takibe alınmış alacaklar, düzenlenecek muhasebe işlem fişi ile gelirlerden takipli alacaklar hesabına borç, ilgisine göre gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden tecilli ve tehirli alacaklar hesabına alacak kaydedilerek takip kayıtları yapılır. İlgili servislerce takibe alma işlemi gün sonuna kadar muhasebeye bildirilir.*" şeklinde açıklanmaktadır. Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere takibe alınması öngörülen alacakların öncelikle 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında tahakkuk kaydının gerçekleştirilmesi, tahakkuku yapıp tahsil edilemeyen gelir alacaklarının ise 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabından 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına alınması gerekmektedir.

Kirada bulunan çok katlı otopark ile Termal Kür Merkezi ve Oteli'nden 827.371,00 TL kira alacağının 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında kaydı olmadığı gibi kurum mizanında 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı da bulunmamaktadır. Oysa söz konusu alacakların bir kısmı için hukuki takip başlatılmıştır. 827.371,00 TL tutarındaki kurum alacağının ne 120 ne de 121 kodlu hesaplara kaydının yapılmaması nedeniyle mali tablolar bu hesaplarla ilgili gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; " Madde gereği yapılacaktır denilmektedir" denilmektedir.

Sonuç olarak tahsil edilemeyen kira alacaklarının 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında takip edilmesi gerektiği hususunda ilgili İdare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2017 yılı için mali tablolardaki hata devam etmektedir.

BULGU 5: Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarının Kullanılmaması Nedeniyle İşçi Statüsünde İstihdam Edilen Personelin Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Mali Tablolarda İzlenememesi

Batman İl Özel İdaresinin mali tablolarında 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ile 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarının kullanılmaması nedeniyle, mali tablolarda işçi statüsünde istihdam edilen personelin kıdem tazminatı karşılıkları konusunda bilgi yer almamaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının niteliğini açıklayan 281'inci maddesinde; "*Bu hesap, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır*" denilmektedir, 282'nci maddede ise hesabın işleyişi açıklanmıştır. Adı geçen maddeye göre vadeleri bir yılın altına düşen ve faaliyet dönemi içerisinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı tutarları bu hesaba alacak, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, ödenen tazminatlar ise bu hesaba borç, ödemenin şekline göre ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yönetmelik'in 330 ve 331'inci maddeleri de yukarıya alınan maddelere paralel olarak uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılan 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabını düzenlemektedir. Bu maddeler uyarınca, uzun vadeli kıdem tazminatı karşılık tutarları bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç, vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıkları bu hesaba borç, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilecektir.

Yukarıya alınan Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere işçi istihdam eden kurumların kıdem tazminatı karşılıklarını 372 ve 472 kodlu hesaplarda izlemeleri gerekmektedir. Söz konusu hükümlere uyulmaması nedeniyle mali tabloların bu açıdan doğru bilgi sunmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; " Madde gereği yapılacaktır" denilmektedir.

Sonuç olarak kıdem tazminatı karşılıklarının 372 veya 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında izlemeleri gerektiği hususunda ilgili İdare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2017 yılı için mali tablolardaki hata devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Batman İl Özel İdaresinin 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Kurum Tarafından Kiraya Verilen Taşınmazların Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabında İzlenmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı başlıklı 475'inci maddesinde “*Bu hesap kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılır*” denilmektedir. Hesabın işleyişini düzenleyen 476'ncı maddede ise kiraya verilen duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği, kiraya verilen duran varlıklardan kira süresi sona erenlerin ise kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Kurumun kiraya verilen duran varlıkları olmasına karşın mizanında 990 ve dolayısıyla 999 hesaplarının yer almamasının Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği'ne aykırılık teşkil ettiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Madde gereği yapılacaktır" denilmektedir.

Sonuç olarak bulgu konusu ile ilgili olarak idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2017 yılı için mali tablolardaki hata devam etmektedir.

BULGU 2: İç Kontrol Sistemin Kuruluş ve İşletilmesinde Mevzuatın Öngördüğü Gerekliklerin Yerine Getirilmemesi

Yapılan incelemede, iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması yönünde herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Maliye Bakanlığı tarafından 31.12.2005 tarihli ve 26040-3 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayınlanan ve 01.01.2006 da yürürlüğe giren İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar' ın “İç Kontrol Standartları” başlıklı 5' inci maddesinde; “*İç kontrol standartları, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir ve yayımlanır. İdareler, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlüdür. Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebilir.*” hükmü yer almaktadır. Hüküm gereği Maliye Bakanlığı, Kamu İdarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla gerekli standart ve temel şartları belirlemiş ve “Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği” adı altında 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazetede yayınlamıştır. Buna göre, Kurumun, Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumlu bir iç kontrol sistemi oluşturmak üzere; yapması gereken çalışmaları belirlemesi, bu çalışmalar için eylem planını oluşturması, gerekli prosedür ve düzenlemeleri hazırlayarak söz konusu çalışmalarını en geç 31.12.2008 tarihine kadar tamamlaması gerekmektedir.

Kamu İdarelerinin, İç kontrol Sistemlerinin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesine rehberlik etmesi amacıyla Maliye Bakanlığı tarafından ayrıca Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı Rehberi hazırlanmıştır. Bu Rehber ve Rehber'de yer alan temel ilkeler doğrultusunda, Kurumun, kendi Eylem Planını hazırlaması ve 30.06.2009 tarihine kadar tamamlayıp Üst Yöneticinin onayına sunması, akabinde Maliye Bakanlığına göndermesi ve Eylem Planı doğrultusunda yapması gereken çalışmalarını da 30.06.2011 tarihine kadar tamamlayacağını öngörmesi gerekirdi. Gerek 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gerekse bu Kanun'a dayanılarak Maliye Bakanlığınca düzenlenen İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'da; iç kontrol sistemi ile ilgili yetki ve sorumluluklar tanımlanmıştır. Buna göre üst yöneticiler, yukarıda bahsedilen iç kontrol sisteminin kurulması ve gözetilmesinden, harcama yetkilileri, görev ve yetki alanları çerçevesinde, idari ve malî karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün işleyişinden, kurum strateji geliştirme birimi ise, iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesinden, iç kontrol düzenlemeleri ve iç kontrol sistemi işleyişinin (Eylem Planında öngörülen faaliyet ve düzenlemelerin gerçekleşme sonuçlarını) yöneticilerin görüşü, kişi ve/veya idarelerin talep ve şikâyetleri ile iç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporları dikkate alarak en az altı ayda

bir olmak üzere düzenli olarak izlenmesi, değerlendirilmesi ve eylem planı formatında üst yöneticiye raporlamasından sorumludur. Ancak yapılan denetimlerde iç kontrol eylem planının hazırlanmadığı, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'da yer alan düzenlemeler çerçevesinde iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi konusunda hiçbir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönündeki çalışmaların tamamlanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; " Madde gereği yapılacaktır" denilmektedir.

Sonuç olarak iç kontrol sisteminin kurulması gerekliliği hususunda ilgili idare ile görüş birliğine varılmıştır. İdarenin bu konudaki çalışmaları takip eden denetimlerde izlenecektir.

8. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

(1.01.2017 - 31.12.2017) BATMAN İL ÖZEL İDARESİ

44.72-Tüm Muhasebe Birimleri 2017 Yılı BİLANÇOSU

AKTİF	2015	2016	Cari Yıl 2017	PASİF	2015	2016	Cari Yıl 2017
	TL	TL	TL		TL	TL	TL
1 DÖNEN VARLIKLAR			204.694.589,71	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			21.011.799,40
10 HAZIR DEĞERLER			190.093.227,03	32 FAALİYET BORÇLARI			10.389,20
102 BANKA HESABI			190.093.227,03	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI			10.389,20
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)			0,00	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR			18.322.407,69
12 FAALİYET ALACAKLARI			0,00	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI			634.368,06
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI			0,00	333 EMANETLER HESABI			17.688.039,63
14 DİĞER ALACAKLAR			0,00	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER			2.679.002,51
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI			0,00	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI			2.323.922,63
15 STOKLAR			14.202.437,63	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI			337.239,24
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI			14.202.437,63	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI			17.840,64
16 ÖN ÖDEMELER			398.925,05	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			375.000,00
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI			1.200,00	40 UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR			375.000,00
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI			397.725,05	409 UZUN VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR HESABI			375.000,00
165 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI			0,00	5 ÖZ KAYNAKLAR			649.066.509,59
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR			0,00	50 NET DEĞER			181.429.422,23
191 İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI			0,00	500 NET DEĞER HESABI			181.429.422,23
2 DURAN VARLIKLAR			536.244.015,95	51 DEĞER HAREKETLERİ			4.664.567,20
23 KURUM ALACAKLARI			375.000,00	511 MUHASEBE BİRİMLERİ ARASI İŞLEMLER HESABI			-1.250.000,00
232 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI			375.000,00	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI			5.914.567,20
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR			535.720.904,50	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI			500.483.307,26
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI			1.796.458,55	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI			500.483.307,26
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI			0,00	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI			-4.963.940,09
252 BİNALAR HESABI			40.743.739,88	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)			-4.963.940,09
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI			8.323.170,18	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI			-32.546.847,01
254 TAŞITLAR HESABI			2.754.869,33	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI			-852.946,83
255 DEMİRBAŞLAR HESABI			2.787.803,71	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)			-31.693.900,18
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI			479.314.862,85				
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR			148.111,45				
260 HAKLAR HESABI			148.111,45				
AKTİF TOPLAMI			740.938.605,66	PASİF TOPLAMI			670.453.308,99

BATMAN İL ÖZEL İDARESİ 2017 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap	GİDERİN TÜRÜ	2015	2016	2017
630	1	Personel Giderleri	34.087.868,22	37.867.892,79	40.271.779,91
630	2	Sos. Güv. Kurumlarına Devlet Primi Gideri	5.348.512,44	5.433.681,05	6.904.278,13
630	3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	42.356.805,55	36.667.702,16	49.240.369,01
630	4	Faiz Giderleri	0	0	0
630	5	Cari Transferler	3.766.259,44	5.437.525,95	8.468.185,85
630	7	Sermaye Transferler	129.461,25	28.482,32	0
630	11	Değer ve Miktar Değişim Giderleri	0	0	0
630	12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	0	0	0
630	13	Amortisman Giderleri	0	0	0
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	0	0	0
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	0	0	0
630	25	Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali Olmayan Varlıklardan Kaynaklanan Giderler	0	0	0
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	0	0	0
630	99	Diğer Giderler	0	0	0
GİDERLER TOPLAMI (A)			85.688.906,90	85.435.284,27	104.884.612,90
Hesap Kodu	Yardımcı Hesap	GELİRİN TÜRÜ	2015	2016	2017
600	1	Vergi Gelirleri	5.000,00	109.804,00	193.360,09
600	3	Mülkiyet ve Teşebbüs Gelirleri	688.598,50	821.560,75	626.788,00
600	4	Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler	108.560.130,02	115.533.305,26	106.501.299,19
600	5	Diğer Gelirler	68.033.343,55	74.609.491,79	87.116.914,69
600	11	Değer ve Miktar Değişim Gelirleri	0	0	0
600	25	Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen	0	0	0
GELİRLER TOPLAMI (B)			177.287,07	191.074.161,80	194.438.361,97

FAALİYET SONUCU (A-B) (+/-) 91.598.165,17 105.638.877,53 89.553.749,07